

Izhaja vsak četrtek in stane po pošti pošiljan letno Din 52, polletno Din 26, tri-mesečno Din 13. Na-ročnina se pošilja v naprej na upravo li-sta: »Narodni Gospo-dar« v Mariboru, Frančiškanska ul. 14.

Poština plačana v gotovini.

Posamezna številka stane 1.50 Din.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Isti se ne vračajo. Cene ogla-sov po dogovoru, za večkratne oglase pri-meren popust. Otvor-jene reklamacije po-poštne proste. Ček-račun poštne urada Ljubljana št. 13.860.

NARODNI GOSPODAR

ORGAN NARODNE RADIKALNE STRANKE ZA MARIBORSKO OBLAST.

21. številka.

MARIBOR, dne 27. novembra 1924.

1. letnik.

Praznik ujedinjenja.

Dne 1. decembra 1924 bomo praznovali šest-letnico državno-pravnega akta, ko smo Slovenci prvokrat v zgodovini stopili na podlagi narodnega edinstva s Srbi in Hrvati kot državni narod pred svetovni forum.

Prvega decembra 1918 se je izpolnil politični sen celjskih grofov, izpolnili so se cilji Dušana Sil-nega in nade kralja Zvonimira. S proglasitvijo na-šega ujedinjenja s Srbi in Hrvati v novo jugoslo-vensko državo pa je bilo končano tudi delo kralja Petra I. Osvoboditelja.

Velik je ta dan v življenju našega naroda. To je dan slave in ponosa, dan vere in upanja v veliko bodočnost. Največji narodni praznik, ki ga moramo proslaviti s spominom na hekatombe mučnikov za sveto idejo naše svobode. Pozabiti ne smemo tudi svojih bratov in sester, ki sta jih sila in krivica ne-smiljeno ločila od naše svobode. Praznik ujedinj-ja bodi posvečen tudi njim.

Današnji praznik pomeni zlasti za nas Sloven-ce vzvišen čin, ki nam mora služiti kot merilo naše državljske zavesti. Vsi brez razlike se moramo zavedati, da smo dosegli svojo svobodo ne samo z bratsko pomočjo, temveč tudi vsled večalimanj u-godnih prilik svetovne politike. Vse drugo, kar se tiče naših notranjih razmer, pa je odvisno edinole od nas samih. Ako bomo znali in hoteli, bomo lahko in hitro popravili vse ono, kar je zakrivila naša ža-lostna preteklost. Ureditev našega političnega in narodnega življenja v državni zajednici s Srbi in Hrvati ne sme biti odvisna od zunanjih političnih razmer, ki so zelo spremenljive in goljufive, ako no-čemo, da so bile zaman vse obupne žrtve, muke in napor, in ako nočemo, da pade naš narod zopet v brezupno suženjstvo. Vsak posameznik se mora zavedati odgovornosti napram bodočim rodovom in napram zaslužnim bratom.

Ako motrimo brez predsodkov malenkostne medsebojne borbe in napore za bistveno neznatne stvari, se je treba čuditi, kako je mogoče, da gotovi ljudje ne vidijo onega, kar bo našim potomcem po-polnoma jasno. Njim bo tudi nerazumljivo, kako je bilo mogoče, da smo uporabili toliko časa, truda, dokazovanj in polemik za nekaj, kar smo dejansko vsi priznavali.

Preveč smo malenkostni, preveč zaljubljeni v vsakdanjost. Za vsako stvar vzdihujemo in se pri-tožujemo. In vendar so ti vzdih v splošnem le po-sledice operacije onega, kar je treba odstraniti v in-teresu zdravega organizma. Naše petletno državno življenje je še polno spominov na preteklost, ki jo moramo izravnati, ako hočemo sveži in zdravi priti v srečno bodočnost.

Kljub težkim razmeram sedanjosti, ki so ra-zumljive kot posledice borbe med minulim in bo-dočim življenjem — saj smo dobili tako mnogo in tako nenadoma — imamo vse pogoje za srečo celo-kupnosti in posameznika. Od nas samih je odvisno, kako se bo razvilo življenje iz sedanjih sporadičnih pojavov, ki so v bistvu le posledice propadlega tu-jeja režima. Naš narod je zdrav in se bo v pravem času otresel umetno vcepljenih predsodkov, s kate-rimj so računali in še računajo sovražniki našega naroda in naše države. Več dalekovidnosti je tre-ba, pa bomo kmalu vsi na pravi poti.

V teh mislih, brez sovraštva do onih, ki vedo-ma ali nevedoma ovirajo našo narodno in državno konsolidacijo, se spominjamo naših velikih mož, ki so pripravljali našo svobodo, spominjamo se s toplo hvaležnostjo naše junaške srbske vojske, ki je skupno z jugoslovenskimi dobrovoljci ob rami za-veznikov premagala naše tisočletne tlačitelje.

Praznik ujedinjenja naj ohrabri vse poštene in idealne državljane, ki verujejo v zdravo silo naše-ga naroda. Naj ne omagajo v pravični borbi z onimi, ki trošijo svoje sposobnosti in energije zato, da mo-rejo ribariti v kalnem razni narodni parasiti.

Ni daleč čas, ko bomo praznovali vsi brez raz-like v bratski vzajemnosti zmago ideje, kateri pro-slavi je posvečen prvi december. Tedaj se bomo od-dahnili od more, ki tlačí sedaj naše politično živ-ljenje. In ta čas — o tem smo prepričani — bo doži-vela že naša generacija.

Železniška nesreča pri Savskem Marofu.

25. t. m. je iztiril pri postaji Savski Marof vlak vsled zlomljene tračnice. Stroj tovrnega vlaka se je zaril v zemljo in vsled tega so se zarili tovorni vozovi eden v drugega. Proga je popolnoma raztr-gana in materijalna škoda velika. Promet inozem-skih brzovlakov se vrši začasno po pomožni poti čez Zaprešič-Čakovec in Karlovac-Ljubljana.

Pozor!

Naši politični nasprotniki širijo namenoma v javnosti vesti, da se je naša Narodna radikalna stranka že združila s samostojno demokratsko stranko v svrhu skupnega nastopa pri skupščinskih volitvah, pod firmo »Narodnega bloka«, da se je dosegel sporazum glede kandidatur v Sloveniji in da je nosilec skupne liste v mariborskem okrožju g. dr. Ljudevit Pivko, profesor na učiteljski v Ma-riboru. Te vesti so višek nadutosti in prepotence naših političnih nasprotnikov, ki delajo račune brez krčmarja. Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da dogovor med našo NRS in med samostojno demo-kratsko stranko še ni sklenjen in da se je vršila v tej zadevi med odposlanci obeh strank samo ena seja, pri kateri pa ni prišlo do sporazuma. Poga-janja niso bila ukinjena, temveč v svrhu nada-ljevanja preložena in je radi tega nerazumljivo, kako so mogli delegati samostojne demokratske

Volilci!

stranke brez sodelovanja in soglašanja drugih strank »Narodnemu bloku« naravnost oktroirati nosilca liste. V kompromise se spuščajo stranke, ki nimajo možnosti samostojno doseči v volilnem boju pozitivnih rezultatov. Kompromisi so dogo-vori ozir. poravnave med udeleženi strankami, in pri sklepanju takih dogovorov mora vsaka stran-ka vsaj v eni ali drugi točki popustiti, ker je sicer popolna zmaga njenega stališča za nasprotno stranko diktat, ne pa kompromis. Oblasni odbor NRS v Mariboru bo krajevne organizacije in srez-ke odbore pravočasno obvestil o storjenih ukrepih in zaradi tega opozarjamo svoje pristaše, da ne na-sedajo izmišljenim govoricam naših nasprotnikov, ki imajo prozoren namen razdreti popolno soglasje v naši stranki in spraviti razcepljenost v naše vr-ste. Za torej kličemo našim pristašem in somišlje-nikom še enkrat pozor!

Pozor!

Narodna Radikalna Stranka v mariborski oblasti.

Oblasni odbor NRS v Mariboru ni imel na razpolago denarnih sredstev in številnih intelek-tualcev, ki bi mu pomagali pri organizatoričnem delu. Druge politične stranke v Sloveniji razpolaga-jo s polnimi blagajnami in tudi z številnimi du-ševnimi delavci in agitatorji, vendar pa je soraz-merno naša NRS v mariborski pokrajini že prav dobro organizirana, tako da se njenega obstoja v mariborski pokrajini zavedajo široke vrste naroda do zadnje gorske vasice. V srezu Maribor levi breg ima NRS 7 krajevnih organizacij in sicer podod-borov v mestu Maribor, ki igrajo v smislu statuta stranke vlogo krajevnih odborov in krajevni orga-nizaciji v Karčevini in v Lajtersbergu. Pripravlja se pa ustanovitev krajevnih organizacij za Št. Le-nart v Slovenskih goricah, Jarenino, Kamnico, Sel-nico ob Dravi, Spod. Sv. Kungoto, Svečino, Sv. Marjeto na Pesnici, Sv. Martin pri Vurbergu, Št. Peter pri Mariboru in Zg. Sv. Kungoto. V srezu Maribor desni breg ima NRS sledeče krajevne or-ganizacije: 1. Slovenska Bistrica, 2. Spodnja Polj-skava-Pragersko, 3. Hoče, 4. Studenci pri Mari-boru, 5. Pobrežje pri Mariboru, 6. Tezno pri Ma-riboru, 7. Vrhloga, 8. Črešnjevci, 9. Morje pri Fra-mu, 10. Zgor. Poljskava, 11. Šmartno na Pohorju, 12. Zg. Bistrica pri Slov. Bistrici, 13. Sp. Ložnica in 14. Skoke pri Sv. Miklavžu. V pripravah pa je ustanovitev krajevnih organizacij 1. v Slivnici, 2. na Činžatu, 3. v Poljčanah, 4. v Račjem, 5. v Stu-dencih, 6. v Tinjah in 7. Makole-Statenberg.

V prevaljsko-dravograjskem srezu ima NRS krajevne organizacije v vseh večjih občinah in si-ker 1. v Prevaljah, 2. v Guštanju, 3. v Dolgem br-du in Št. Danielu, 4. v Libeličah, 5. v Črni in 6. v Mežici. V pripravi sta ustanovitvi krajevnih orga-nizacij v Dravogradu in Marenbergu.

V Slovenjgraškem srezu ima NRS krajevni organizaciji v Slovenjgradcu in v Velenju. Priprav-lja se ustanovitev krajevnih odborov v Šoštanju, Trbnjih, v Vuhredu, Breznem, na Kapli in v Vu-zenici.

V ljutomerskem srezu delujejo sledeče krajev-ne organizacije NRS: 1. Zg. Radgona, 2. Radenci, 3. Št. Jurij ob Ščavnici, 4. Murščak, 5. Apače in 6. Ljutomer.

V ptujskem srezkem poglavarstvu obstojijo krajevne organizacije v Ptujju, v Cvetkovcih in v Zavrču. Priprave za ustanovitev krajevnih orga-nizacij na Leskovcu, na Polenšaku, pri Sv. Barbari v Halozah in v Cirkovcih pri Pragerskem so v pol-nem tiru.

V celjskem srezu obstojijo naslednje krajevne organizacije NRS: 1. Celje-mesto, 2. Celje-okolica, 3. Vojnik, 4. Zabukovica-Griže. V pripravah pa je ustanovitev krajevnih organizacij NRS v Babnem in v Žalcu-Petrovčah.

V šmarnskem okraju funkcionirajo krajevne organizacije v Šmarju in Rogatcu.

V gornjegradskem srezu obstoji samo 1 kra-jevna organizacija NRS s sedežem v Mozirju. V dolnjelendavskem srezu pa deluje 17 krajevnih or-ganizacij NRS, v srezu Murska Sobota pa krajev-na organizacija NRS s sedežem Murska Sobota, dočim dosedaj v konjiškem srezu še ni ustanovlje-na organizacija NRS.

Glasom formularjev B je v srezkem poglavar-stvu Dolnja Lendava organiziranih v tam obstoje-čih 17 krajevnih organizacijah 2614, v ostalih srez-ih in tam obstoječih krajevnih organizacijah pa 3890 članov.

Pri minulih občinskih volitvah v mariborski ob-lasti je NRS dosegla prav lepe uspehe, dasiravno je posebno v avtonomnih mestih Maribor, Celje in Ptuj bil pri sklepanju kompromisa in razdelitvi mandatov na posamezne stranke merodajen ključ zadnjih skupščinskih volitev od 18. marca 1923, pri katerih NRS ni mogla doseči veliko uspehov, ker se je komaj 3 tedne pred volitvami pojavila v mari-borski oblasti. Vsekakor pa je z ozirom na to, da druge stranke že 20 let obstojijo v Sloveniji, do-segla tudi NRS razmeroma zelo razveseljive re-zultate. S samostojnimi kandidatnimi listami je na-stopila stranka v 3 občinah in sicer v Šmartnem na Pohorju, kjer si je izvojevala 3 mandate, v Morju pri Framu, kjer je dobila istotako 3 zastopnike v občinskem odboru in v Cvetkovcih pri Ormožu, kjer je tudi dobila 3 odbornike. Ta samostojen na-stop stranke pri občinskih volitvah pod lastno fir-mo je tem večjega pomena, ker nobena druga na-predna stranka pri občinskih volitvah nikjer ni na-stopila pod izrazitim lastnim imenom, temveč pov-sod pod drugim imenom, zlasti pa pod imenom go-spodarske, ali pa narodne-gospodarske stranke.

V drugih občinah pa je NRS nastopila spora-zumno z drugimi naprednimi in narodnimi stranka-mi, osobito pa z SKS in NSS.

Tako je dobila NRS na Spodnji Poljskavi od 17 mandatov 9 odbornikov in ima v občinskem od-boru absolutno večino in organiziranega narodno-radikalnega župana. V Šmartnem na Pohorju ima stranka 3 odbornike, v Slovenski Bistrici 1 odbor-nika, v Karčevini pri Mariboru 5 odbornikov, v Po-brežju pri Mariboru 2 odbornika, na Tezmem pri Mariboru 1 odbornika, v Lajtersbergu 1 odbornika, v Hočah 1 odbornika, v Morju pri Framu 3 odbor-nike, v Zavrču pri Ptujju 3 odbornike, v Cvetkov-cih pri Ormožu 3 mandate, v Zg. Radgoni 1 man-dat, na Zg. Poljskavi 1 mandat, na Črešnjevci pri Slovenski Bistrici 2 mandata. Na Vrhlogi pri Slo-venski Bistrici pa je krajevna organizacija NRS proti volitvam po svojem odborniku vložila rekurz, ker je bila gospodarska lista, na kateri so kandidi-rali tudi odborniki NRS na predvečer volitev raz-veljavljena. V avtonomnih mestih ima NRS v Ma-riboru 3 odbornike, v Celju 4 odbornike in v Ptujju 2 odbornika. V Vojniku pri Celju ima NRS 5 odbor-nikov in župana g. Julko Kovačiča. Število manda-tov v avtonomnih mestih pa nikakor ne odgovarja sedanjemu stanju posameznih strank, ker je NRS v avtonomnih mestih pridobila mnogo pristašev. Kakor že gori rečeno, je bil pri razdelitvi mandatov merodajen ključ zadnjih skupščinskih volitev in so morali zastopniki NRS pristati na ta ključ v intere-su nacionalizacije avtonomnih mest v mariborski oblasti.

To je prava slika o resničnem stanju NRS v mariborski pokrajini in NRS v mariborski oblasti ne morejo zatajiti oni, ki na merodajnih mestih v Beogradu trobijo v svet, da NRS v mariborski ob-lasti ni organizirana in da nima pristašev in za-slombe med ljudstvom. Naši politični nasprotniki naj govorijo o NRS kar hočejo, merodajnim fak-torjem, ki nasedajo raznim obrekovalcem in kle-ventnikom, pa bode dana prilika, da se o organiza-ciji stranke in številu njenih pristašev prepričajo osebno vsepovsodi, kjer obstojajo krajevne orga-nizacije NRS. Poskrbeli bomo zato, da med na-šim ljudstvom diskreditirani in osovraženi elemen-ti ne bodo črnili in opravljali NRS, ki si je s pošte-nim delom pridobila moč in zaupanje.

Za gospodarski in kulturni napredek mesta Maribor!

Da je Maribor v Sloveniji mesto druge vrste, dokazujejo razni udarci, ki jih dobiva dan za dnem, posebno v gospodarskem oziru. Svoječasno je bilo na dnevnem redu vprašanje, da se bo v Mariboru ustanovila *poljedelska visoka šola*. Ideja je bila zdrava, ker so v Mariboru in okolici vsi pogoji podani za tako ustanovo. Kakor proti vsaki instituciji v Mariboru, tako je začela ruvati Ljubljana tudi proti ustanovitvi poljedelske visoke šole, da se mora tudi ta, kakor vse druge šole in gospodarske institucije ustanoviti v Ljubljani, ker je bržčas večno megleno ljubljansko barje boljše prikladno za praktično poljedelstvo, kakor pa bogate vinorodne gorice z lepimi sadonosniki in naše zeleno Pohorje.

V Mariboru obstoji *vinorejska šola*, ki je menda edina v naši državi in ki tekmuje z enakimi šolami v drugih državah. Poslopje vinorejske šole je naravnost krasno, in njena lega za dosego njenih namenov tako srečno izbrana, da so bili štajerski kmetje v stari Avstriji naravnost ponosni na ta zavod in da so pošiljali od vseh strani tudi iz srednje in gornje Štajerske svoje sinove v to šolo, kjer so se praktično izvežbali v kmetijstvu, vinoreji in sadjereji. Danes je vinorejska šola skoraj popolnoma zaspala, ker obstoji samo še en razred. V državni blagajni namreč za to velevažno gospodarsko institucijo ni sploh nobene podpore na razpolago in zaradi tega preti nevarnost, da bode celo ta razred prenehal delovati in da bo sploh zaspala cela za gospodarski povcvi mariborske pokrajine tako velevažna ustanova.

Dne 1. maja 1924 bi moral v Mariboru pričeti s poslovanjem oddelek ministrstva trgovine in industrije. Začetek poslovanja je bil že točno določen. Obenem pa je bil določen že tudi referent dr. Ratej, ki bi moral nastopiti 1. maja 1924 službo v Mariboru. Oddelek ministrstva trgovine in industrije v Mariboru bi bil brezdvomno velikanskega pomena za razvoj in napredek naše trgovine in industrije, ki v zadnjem času itak hira na vseh koncih in krajih in ki ne more priti do pravega razmaha. Ljubljani seveda ni bilo prav, da bi ta oddelek začel poslovati in zaradi tega je ona na merodajnih mestih zastavila vse moči, da pričetek poslovanja tega oddelka prepreči. Informirala je merodajne kroge v tem smislu, da za oddelek trgovine in industrije v Mariboru sploh ni primernih lokalov na

razpolago. Kdor pa pozna poslopje velikega županstva in srezkega poglavarstva Maribor desni in levi breg, mora priznati, da to poslopje lahko tekmuje z vsemi uradnimi palačami in tudi s sodno palačo v Ljubljani in da je v tem poslopju dovolj prostora za oddelek trgovine in industrije. Ljubljancanom je vsako sredstvo dobrodošlo, samo da le dosežejo svoj namen: zadati gospodarske klofute našemu Mariboru.

In mariborsko gledališče? O potrebi tega kulturnega zavoda na skrajni severni meji naše države ne bomo razpravljali, ker je itak v zadnjih letih o tem obširno pisalo vse naše časopise. Kdor živi na meji in pozna pomen narodn. gledališča ne samo v kulturnem, temveč tudi v narodnoprobujajočem in vzgojevalnem smislu, ne more razumeti zapostavljanja mariborskega gledališča na merodajnih mestih. Kdor pa zopet pozna Ljubljance, ki stojijo na stališču, da je Maribor in cela mariborska pokrajina eksploatacijski teren za ljubljansko oblast, temu je tudi zapostavljanje te narodne institucije takoj razumljivo. Intendaca mariborskega gledališča se je borila z vsemi sredstvi, da doseže za zavod potrebno materijelno podporo in da na ta način zavod reši pred gotovim propadom. A vsa prizadevanja niso imela zaželjenega uspeha in mariborsko gledališče še danes živetari naprej in bo živetarilo tako dolgo, dokler bo za večno zaspalo v čast in proslavo naše državne uprave.

Kako se Maribor zapostavlja na merodajnih mestih, dokazujejo tudi podpore, ki so bile pred kratkim dodeljene mariborski obrtno-industrijski razstavi in velesejmu v Ljubljani. Ministrstvo trgovine in industrije je mariborski obrtno-industrijski razstavi poklonilo 10.000 Din, reci in beri: deset-tisoč dinarjev. Kaj bo odbor obrtno-industrijske razstave s to vsoto počel, za to se seveda merodajni faktorji ne brigajo. Velesejmu v Ljubljani pa je isto ministrstvo poklonilo kar 100.000 Din, reci in beri: stotisoč dinarjev, in ravno v tej podpori se zopet vidi, kako Ljubljana pri vsaki priliki odjeda Mariboru najnujnejše, kar Maribor potrebuje za lastno gospodarsko in kulturno življenje.

Navedli bi še lahko več slučajev, zaenkrat ostanemo pri tem in bomo temu vprašanju v bodoče zopet posvetili nekaj vrstic.

Mi radikalni in demokrati.

V vladi so sedaj združene naša Narodna radikalna in pa samostojna demokratska stranka. Vsaka stranka, ki ni sama tako močna, da bi lahko brez vsake druge pomoči vodila posle, a hoče imeti vpliv v državi in tako obdržati mogočnost, da po svojem programu stori kaj dobrega za volilce in za narod sploh, mora biti pripravljena in sposobna, da dela kompromise z drugimi strankami. V tem slučaju sicer ne more delati vsega, kar bi hotela, zamore pa storiti toliko, kolikor ji dopušča njena moč. Upliv v vladi se razdeli po razmerju moči strank.

Mi smo se združili s samostojnimi demokrati, da zamoremo skupno izvršiti nekaj stvari, ki so nam skupne. Toda poleg skupnih stvari imamo tudi take, ki nas ločijo. Ni res, da je sedaj vse eno, če si radikalec ali demokrat, ker v programu ni med nami nobene razlike. V programih so med nami velike razlike in to v zelo važnih načelnih točkah. Zlasti nas ločijo tri načelne stvari:

1. **socijalni program.** Mi smo radikalni socijalisti. Beseda »radikalni« ima pri nas pred vsem socijalni pomen, namreč radikalno socijalni. Mi hočemo, da plod dela ostane onemu, kdor dela, ne pa, da ga dobi kapitalist. Ko se je pred 50. leti pričela razvijati naša stranka v Srbiji, postavila je za podlagu svojega programa sledeče štiri ideje:

a) **popolno politično neodvisnost Srbije**, zlasti neodvisnost od Avstrije; osvobojenje in zedinjenje vseh Srbov, prijateljstvo z vsemi ostalimi južnimi Slovenci, zlasti pa zedinjenje s Hrvati in s Slovenci, v kolikor bodo sami hoteli;

b) **vladanje po volji naroda**, to se pravi, najdemokratičnejšo ustavo, strogo parlamentarno vladavino, državljanske svobode v najširšem obsegu;

c) **samoupravo ljudstva**, to se pravi, odpraviti birokracijo, omejiti centralizem, samoupravo občin in drugih večjih samoupravnih edinic;

d) **gospodarske reforme po načelih radikalnega socijalizma.**

To so štiri temeljne točke naše stranke.

Za točko b) se je morala stranka boriti 30 let in pri tem je padlo mnogo žrtev. Sam Pašić je bil večkrat zaprt, bil je tudi obsojen na smrt in se je rešil samo z begom. Slednjič je stranka zmagala in

padla je dinastija Obrenovičev, strte so bile tudi stranke liberalcev, naprednjakov in narodnjakov, ki so se upirale ljudskim pravicam.

Potem se je pričel boj za točko a), ki je trajal 14 let (do kraja svetovne vojne), a na političnem polju traja še danes.

V tej točki (osvobojenje in zedinjenje) smo s samostojnimi demokrati edini in zato smo se sedaj z njimi složili.

Toda mi imamo še dve drugi točki, v katerih se od njih razlikujemo: **samouprava ljudstva in radikalni socijalizem.**

Motijo se torej in ne poznajo radikalizma vsi oni, ki pravijo, da se naš program ne razlikuje od demokratov. Mi smo radikalni socijalisti in to je ena izmed temeljnih točk, ki nas od njih loči. Ni naša krivda, ako nismo mogli doslej izvrševati našega socijalnega programa. Toda sedaj mora tudi to priti na vrsto in pri tem se bomo gotovo razšli z demokrati!

2. Dalje nas loči od demokratov načelo **samouprave**. Samouprava, to je bilo v početku bojno načelo radikalcev. Ko so se pred 50. leti prvič pojavili v Kragujevcu, šli so na ulico z rdečo zastavo, na kateri je bilo z belimi črkami zapisano: »Samouprava!« Pred vsem hoče stranka samoupravo občin, dalje samoupravo srezov in oblastí, pa tudi posameznih organizacij in korporacij. Ljudstvo naj se upravlja samo, država naj se umeša kolikor mogoče malo v upravo.

Tudi v tej stvari se ločimo od demokratov, ki so predvsem birokratska stranka.

3. Slednjič je treba omeniti še eno:

Mi se ločimo od demokratov po takozvanem **kulturnem ali verskem programu**. Oni so liberalna stranka, mi pa to nismo. Mi stojimo na stališču, da je treba zadovoljiti vse potrebe ljudstva, kolikor je mogoče. Če ima ljudstvo verske potrebe, mora se skrbeti tudi zanje. **Nočemo pa dovoliti, da bi se vera izkoriščavala kot bojno sredstvo za čisto politična vprašanja**, kakor so na primer republikanstvo in federalizem.

Če imamo torej z demokrati nekaj skupnega, je pa še mnogo več, kar nas loči.

spodarskem, narodnem in državnem pogledu. — V Ljutomeru se je po povratku iz Murske Sobotice ob 3. uri popoldne vršil slavnostni banket, ki ga je priredila ljutomerska občina. Na banketu so nastopili kot govorniki predvsem minister inž. Stanić, ki je v daljšem govoru obrazložil nastanek te proge, povdarjajoč, da se je posebno kralj zanimal za to železnico. Njegov govor je izzvenel v slavospev naši lepi domovini. Nato je govorilo še več drugih udeležencev.

Sobotni dan bo stal kot mejnik srečnejše bodočnosti krajev, ki jih prereza nova proga. Videlo se je to iz zanimanja domačega prebivalstva, navduševalnih in zahvalnih besed domačinov. Cela prireditelj je imela značaj domačnosti. Nova železnica bo doprinesla veliko v podkrepitev državne in nacionalne zavesti.

Pokret NRS v mariborski oblasti.

Seja IV. pododbora NRS v Mariboru v petek, dne 21. novembra 1924 je bila prav dobro obiskana. O sedanji politični situaciji je podal točno poročilo predsednik NRS v Mariboru g. dr. Rud. Ravnik. Navzoči odborniki so z odobravanjem vzeli poročilo predsednika na znanje. — V soboto dne 22. novembra t. l. je krajevna organizacija NRS v Ptuj u priredila letni redni zbor. Iz poročila predsednika in ostalih odbornikov je bilo posneti, da je krajevna organizacija dobro delovala in da si je NRS v Ptuj u pridobila lepo število za idejo narodnega radikalizma vnetih pristašev. Pred polno zasedenim dvorano »Društvenega doma« je predsednik oblastnega odbora NRS v Mariboru g. dr. Ravnik v markantnih besedah naslikal sedanjo politično situacijo s posebnim ozirom na predstoječe skupščinske volitve. Z organizatoričnimi predlogi in navsveti so krepko posegli v debato razni govorniki, katerim je dal dr. Ravnik točna pojasnila. Novoizvoljeni odbor, v katerem so zastopani vsi ptujski sloji, je zanesljivo jamstvo za krepek napredek in učinkovit razmah NRS v Ptuj u in v celem ptujskem srezu. Predsedniku oblastnega odbora g. dr. Rud. Ravniku je bila ob koncu zborovanja za njegovo vztrajno delovanje izrečena iskrena zahvala in soglasna zaupnica. Sprejeta je bila tudi resolucija, s katero so zborovalci navzočega predsednika oblastnega odbora pozvali, da naj pri event. sporazumu za bodoče volitve odločno brani interese NRS, ki je najmočnejša stranka v državi in ki si je stekla največ zaslug za naše osvobojenje in ujedinjenje. Zborovalci so bili enodušnega mnenja, da je vsak kompromis s to ali ono stranko, ki bi zahtevala v vseh treh oblastí v Sloveniji zase nosilca liste, absolutno izključen. Sklenjeno je bilo, da se vrši prva seja novoizvoljenega odbora dne 26. novembra t. l. — Seja III. pododbora NRS v Mariboru se je vršila v nedeljo dne 23. t. m. ob 9. uri popoldne v prostorih tajništva NRS v Mariboru. Navzoči so bili vsi odborniki in tudi predsednik oblastnega odbora NRS v Mariboru g. dr. Rudolf Ravnik. Prihodnja seja se vrši dne 1. decembra t. l. ob 10. uri popoldne v gostilni pri Gselmanu v Melju. Udeležba za vsakega odbornika obvezna. Prisotnost je obljubil tudi predsednik oblastnega odbora dr. Ravnik. — Isto nedeljo popoldne je bil tudi sestanek članov krajevne organizacije NRS v Lajteršpergu. Na predlog predsednika oblastnega odbora NRS g. dr. Ravnika je bilo sklenjeno, da se vrši občni zbor krajevne organizacije začetkom meseca decembra 1924. — V ponedeljek dne 24. nov. 1924 se je vršil zaupni sestanek NRS v Podovi pri Račjem. O političnem položaju je poročal predsednik obl. odbora NRS dr. Ravnik iz Maribora. Priprave za ustanovitev krajevne organizacije so v polnem tiru. — Seja V. pododbora NRS v Mariboru je bila v ponedeljek 24. nov. 1924 ob 7. uri zvečer. Navzoči so bili izvzemši enega vsi odborniki in tudi naši bratje Čehi, katere je v navdušenih besedah pozdravil naš predsednik obl. odbora NRS g. dr. Ravnik. Kakor vedno, je bila tudi topot seja zelo živahna in bogata po točkah dnevnega reda in po vsebini razgovora. Predsedniku obl. odbora je bilo tudi na tej seji izrečeno popolno zaupanje.

Seja I. pododbora NRS za mesto Maribor se vrši v petek dne 28. t. m. ob 7. uri zvečer v oblast. tajništvo NRS, Frančiškanska ulica 14. Odborniki, pridite vsi!

Pododbor NRS III. mestnega okraja sklicuje za ponedeljek 1. dec. svojo redno sejo, ki se bode vršila v gostilni »Gselman« v Melju ob 9. uri dopoldne. Vsled velike važnosti dnevnega reda se prosi, da se vsi odborniki polnoštevilno iste udeležijo.

Pododbor NRS za V. okraj javlja svojim članom-odbornikom, da se vrši prihodnja odborova seja v sredo dne 3. decembra t. l. ob 7. uri zvečer v gostilni »Bernkopf«. Ker je seja vsled predstoječih državno-zborskih volitev velike važnosti, je dolžnost vseh odbornikov, da se iste zanesljivo in točno udeležijo. Ob enem naprošamo vse pismeno vabljenne člane, kateri so bili naknadno izvoljeni, da se vabilu odzovejo.

Govorniška šola, ki se je vršila v torek dne 25. nov. t. l., je bila izvanredno dobro obiskana. Prihodnja se vrši v torek dne 2. decembra. Pridite vsi!

Nabirajte prispevke za naš tiskovni sklad!

Slovesna otvoritev proge Ormož—Ljutomer—Murska Sobotica.

Ljutomer, 22. novembra 1924.

Sobota dne 22. novembra je bila za nas veličasten praznik. Ta dan je prvič sopihal vlak po novo zgrajeni železniški progi iz Ormoža preko Ljutomera v Prekmurje v Mursko Sobotico. Nebo je bilo sicer puščeno, naletaval je dež, a vse to ni motilo slavnostnega razpoloženja prebivalstva, ki ga je povzročil prvi vlak, ki veže Prekmurje z ostalo Slovenijo in državo. Na ta način se je uresničila že davna

želja Prekmurcev, dobiti železniško zvezo z ostalimi državnimi deli.

Otvoritev se je izvršila nad vse slovesno. Oblastni odbor sta zastopala gg. dr. Goričan, odvetnik v Celju in R. Stermečki, veletrgovec v Celju. Prometni minister inž. Stanić je v lepem nagovoru izvršil otvoritev. Sledila je nato vožnja do Murske Sobotice in na vsaki postaji so se vršili pozdravni govori o pomenu železniške proge za te kraje v go-

Beleške.

Mariborska »Straža« se je v zadnjih dveh številkah zopet obregnila v predsednika oblasnega odbora NRS g. dr. Rud. Ravnika, odvetnika v Mariboru, in brate Tavčar, katerim v svoji podlosti očita razna nečastna dejanja. Nesramne obrekovalce in brezvestne opravljivce v uredništvu marib. »Straže« homo pošteno prijeli za ušesa in jih postavili pred sodišče, da jim bo s tem dana prilika, dokazati lopovske trditve o našem predsedniku in o bratih Tavčar. Stari oče Tavčar, ki bo kmalu dosegel visoko starost 90 let in ki je boljši katoličan in kristjan, kakor vsi umazani mazači v uredništvu »Straže«, je z gnusom pljunil na »Stražo«, ko je bral nesramne izpade na svoje sinove, na katere je ponosen, ker ve, da so od nog do glave pošteni in da so v nesrečo zabredli le vsled svoje prevelike poštenosti. Kako razumejo v uredništvu »Straže« ljubezen do bližnjega, dokazuje najbolje dejstvo, da Tavčarjem očitajo gospodarsko nesrečo, vsled katere jih pomiluje vsa poštena slovenska javnost. Ni še dolgo, ko so ti brezvestni ljudje NRS očitali, da je koruptna in da podkupuje svoje pristaše, v zadnjem članku pa trdijo, da NRS še toliko sredstev nima, da bi mogla Tavčarjem pomagati iz zadrege. Tako torej obračajo ti maziljeni gospodje resnico; mi jim pa pravimo, da oni obračajo, neskončno pravični in dobrotljivi Bog pa bo enkrat obrnil tako, kakor oni zaslužijo in jih udaril, da ne bodo več imeli zaslonbe med našim ljudstvom.

Otvoritev nove železnice Ormož-Murska Sobota. Pri otvoritvi nove železnice Murska Sobota-Ormož sta oblasni odbor NRS v Mariboru zastopala g. dr. Alojz Goričan, odvetnik v Celju in g. Rudolf Stermecki, veletrgovec v Celju. Značilno je, da demokratsko časopisje prinaša o otvoritvi obširna poročila, v katerih pa v času, ko se med Narodno radikalno stranko in demokratsko stranko vršijo pogajanja za skupen nastop vseh narodnih strank pri bodočih volitvah, niti ne omenja, da so bili pri otvoritvi navzoči tudi oficijelni zastopniki naše stranke. Gotovim gospodom, ki si domišljujejo, da so oni »Narodni blok«, pa prokleta smrdi, da je NRS v mariborski oblasti velika in močna in za to jo skrivajo pri vsaki priliki in tudi na merodajnih mestih!

Politični pregled.

Naš notranji položaj.

V četrtek 22. t. m. se je vršila druga seja drž. odbora. Na tej seji se je določilo število poslancev za predstoječe skupščinske volitve. Nova narodna skupščina bo torej štela 314 poslancev, ki so razdeljeni na 56 volilnih okrožij. Srbija ima 31 okrožij in voli 115 poslancev, Bosna-Hercegovina 5 okrožij in voli 48 poslancev, Hrvatska in Slavonija 9 okrožij in voli 68 poslancev, Slovenija 3 okrožja in voli 26 poslancev, Dalmacija 2 okrožja in voli 16 poslancev, Črna gora 1 okrožje in voli 7 poslancev, Vojvodina 5 okrožij in voli 34 poslancev. Na seji drž. odbora, ki se je vršila 21. t. m., so bili izzrebani predsedniki glavnih volilnih odborov in njih namestniki: Za volilno okrožje Maribor-Celje je bil izzreban Henrik Lasič, svetnik stola sedmorice v Zagrebu kot predsednik, dr. Josip Fon, podpredsednik okrožnega sodišča v Mariboru kot namestnik. — Na seji ministrskega sveta se je vršila minulo soboto konferenca gg. Pašića, Trifkovića, Maksimovića, Miletića, Ninčića in Pribičevića. Na konferenci se je razpravljalo o vprašanju rekonstrukcije kabineta, ki bo najbrže rešeno še ta teden. — Kakor se doznavajo, sta najresnejša kandidata za izpopolnitev sedanjega volilne vlade hrvatska politika dr. Marko Drinković in dr. Šurmin. — V Radićevi stranki je došlo do razdora. Več narodnih poslancev je izstopilo iz stranke, katerim načeluje Lovreković. Povodom svojega izstopa iz HRSS je Lovreković s svojimi tovariši izdal na narod proglas, v katerem naglašajo, da je hrvatski narod leta 1918 soglasno pristopil k sestavi enotne nedeljive države s kraljevino Srbijo, za kar so glasovale vse stranke. Na ta način je bila ustvarjena država in odobrena v mirovnih pogodbah ter so v tej državi Hrvati in Slovenci enakopravni s Srbi. Proglas ostro obsoja Radićeve laži, zatrjuje, da je njegov pokret škodljiv za hrvatski narod in obsoja Radića, da je, begajoč po svetu, prosjačil podpore od inozemstva. Lovreković je ustanovil lastno stranko, ki se imenuje Hrvatska Seljačka Stranka in bo šla v volitve s parolo: Za Jugoslavijo in monarhijo, za red in pravico ter enakost vseh državljanov pred zakonom, da se vendar enkrat napravi konec razdiranja naše domovine. Ta proglas HSS je izval v političnih krogih veliko senzacijo, prav posebno gre ta proglas na živce Radićevim močcem. — Na torkovi ministrijski seji se je razpravljalo o zboljšanju gmotnega položaja invalidom. Sklenilo se je dati v to svrhu 400 milijonski kredit. Ta vsota se ima vporabiti za izplačevanje invalidskih pokojnin. Finančni minister dr. Stojadinović je preskrbel za kritje te vsote. Invalidom se bodo zvišali prejemki za polovico in se bodo izplačali že pred božičnimi prazniki. Ministrijski svet je tudi sklenil, da se posveti največja pažnja uradniškemu vprašanju in da se imajo popraviti vse krivice, ki so se zgodile pri razvrstitvi državnih nameščencev. Minister za socialno poli-

tiko je dobil nalog, da izdela pravilnik za poedine kategorije invalidov, ki bodo deležni tega poviška.

Italija.

Mussolinijevo stališče se vedno bolj maje. Na zadnji seji senatnega verifikacijskega odbora je zavrnjen pet od vlad predlaganih in po kralju potrjenih novih senatorjev. V javnosti je ta dogodek vzbudil velikansko senzacijo, ker se do sedaj še ni zgodilo, da bi senatorski verifikacijski odbor odklonil novoimenovane senatorje. — Razmejitveno delo med našo državo in Italijo v ljubljanski oblasti je začasno prekinjeno.

Anglija.

Na angleškega generala sir Lee Starka, ki je bil vrhovni poveljnik egipčanske vojske, je bil v Kairu izvršen atentat. General je zadobil štiri strele v želodec, katerim ranam je podlegel. Atentat je bil izvršen od egipčanskih nacionalistov. Kot represalije zahteva angleška vlada: pol milijona funtov šterlingov kot odškodnino in prepoved političnih demonstracij in odstranitve egipčanskih častnikov, kakor tudi egipčanskih vojaških enot v Sudanu.

Dopisi.

Mariborske novice. Krstna slava 45. peš. puka v Mariboru se je vršila v petek dne 21. t. m. kot spomin na osvobojenje Maribora leta 1918. Pomen tega slavnostnega dneva je orisal g. polkovnik D. Spašič. Udeležili so se tega slavlja zastopniki drž. oblasti in korporacij. — Več uglednih in starih trgovcev je došlo v plačilne težave. Tako je znani trgovec Worsche prijavil sodišču poravnalno postopanje. — Ministrstvo notranjih zadev je izdalo naredbo, s katero se ima v kratkem izvršiti kontrola inozemskih delavcev. Revizija se bo izvrševala v mestih kakor tudi na deželi. V Mariboru bo ta ukaz izvršen od inšpekcije dela in varnostnih organov. — Oko postave je v petek ponoči ustavilo neko osebo, ki se mu je zdela sumljiva. Pri preiskavi se je dognalo, da je osumljenec došel iz Avstrije in da je po poklicu tihotapec. Imel je s seboj 16 žepnih ur, 40 vžigalnikov in več drugih stvari, katere si je pa pridržala policija. Mož je doma iz Siska in se zove Josip Miljak. — Policijski komisariat je ustavil izdajanje potnih listov za Brazilijo in to vsled prevratnih razmer, ki vladajo v Braziliji. — Mariborska narodna društva prirede v mesecu decembru proslavo v tukajšnjem narodnem gledališču. — V zadnji številki smo poročali, da je služkinja Marija Kovač ukradla svojemu gospodarju 35.000 Din. Varaždinska policija jo je izsledila in jo oddala mariborskemu okrožnemu sodišču. — Poskus samoumora je izvršil dne 22. t. m. zasebni uradnik A. R. V strašnih mukah in krčih je okoli 5. ure zjutraj pridrvel na kolodvorsko stražnico in prosil za pomoč. Prerezal si je žile na roki in zadal en zabodljaj v prsa. Rešilni oddelek ga je pripeljal v bolnico. — V Melju stanujočega sprevednika Mlinariča sin se je v petek zvečer vračal proti domu. Nenadoma mu je spodrsnilo in fantiček je padel tako nesrečno na glavo, da je po preteku ene ure doma izdihnil svojo dušo. Družini naše iskreno sožalje! — Na dan 1. decembra, ki je državni praznik bodo vse trgovine zaprte.

Celjske novice. Letos se bode vršil Andrejev sejm šele v torek 2. decembra. — Pri celjskem okrožnem sodišču se prične dne 2. decembra t. l. četrto porotno zasedanje. — V Celju se ju vršil dne 15. t. m. ustanovni občni zbor kluba esperantistov. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik esperantistov v Ljubljani g. Danilo Herkov, ki je v obširnem govoru raztolmačil udeležencem veliki pomen tega mednarodnega jezika. — Ljudska univerza v Celju je imela svojo otvoritveno predavanje v ponedeljek 24. t. m. Predavanja se je udeležilo lepo število občinstva. — Za novega celjskega opata je bil imenovan g. Peter Jurak, tukajšnji vikar. — Mestno gledališče priredi v proslavo ujedinenja v nedeljo 30. t. m. akademijo pri kateri se bode udeleževal tudi Sokol. — Radi tatvine je bil aretiran brezposelni natakar Alojz Lah iz Poljčan. Radi potepuštva pa Josip Bališ iz Vrbja pri Žalcu. Oba ptička sta bila izročena celjskemu sodišču.

Ptujske novice. Dne 22. t. m. se je vršil občni zbor mestne organizacije NRS, kateri je bil dobro obiskan. Od oblasnega odbora sta bila navzoča, oblasni predsednik g. dr. Ravnik in g. Troha. Po poročilu starega odbora je poročal dr. Ravnik o političnem položaju. Njegovo poročilo so zborovalci vzeli na znanje z velikim odobravanjem. Predlagano je bilo, da se da našem oblasnemu predsedniku dr. Ravniku zaupnica, katere je bila soglasno in z velikim navdušenjem sprejeta. Nato so se vršile volitve novega odbora. Izvoljeni so stari odborniki z malimi spremembami, pa še teh ne bi bilo, ako se ne bi nekateri preselili. Pri slučajnostih se je marsikateri oglasil k besedi; vsi pa so povdarjali, da je spas le v NRS. Mnogim se je dalo pojasnilo in vsak udeleženec je spoznal, da le NRS dela in hoče delati pozitivno in v dobrobit naroda. Vsak je bil zadovoljen, da se je udeležil občnega zbora. Člani sedaj pa na delo! Širimo NRS, pridobivajmo pristaše, da pridemo do svojega zastopnika, ki bo pripadnik NRS. V tem je naša rešitev. Ne dajte se begati od gotovih ljudi, ki širijo vesti, da je nosilec liste za volitve demokrat itd. Zaupajte krajevnim organizacijam, oblasnemu odboru; ta dva činitelja bodeta storila vse, da ne bodejo dru-

gi plezali po naših hrbtih, mi pa potisnjeni v kot. — Hlapec pri gostilničarju Kossarju, Franc Potočnik, se je v hlevu obesil. Vzrok samomora je neznan. — »Auf biks« nobeno nedeljo ne miruje. Tudi to nedeljo so na Ragoznici kričali fantje »Auf biks!«, kar je povzročilo pretep. V pretepu je eden izmed pretepačev dobil v nogo svinčeno zrno. Posledica tega je, da je obstreljenec šantav, strelec pa v zaporu.

Studenci pri Mariboru. V naši občini se ponoči razgraja najbrž za stavo, ali pa imajo nekateri fantalini zato posebno dovoljenje. V tej stroki se posebno odlikuje Divjak Alojz, bivši »cirkusdirektor«, kateri je po zatrdilu tukajšnjega županstva, baje dobil obrt, da lahko občane zabava okrog ponoči prav po cirkuško. Ta fant je v prvi vrsti vzel na piko hiše, v katerih stanujejo narodni radikali, in sploh narodno čuteči ljudje. Tem je prirejal prav po divjaškem načinu brezplačne nočne koncerte, iztrgal tu in tam kos plota, kar je seveda po boljševiškem sistemu dovoljeno. Spozabil se je seveda tako daelč, da je pričel zmerjati Nj. Veličanstvo kralja Aleksandra, katerega bi ta komedijant kar čez noč rad spravil iz Studencev tja čez Drino in potem postavil sovjetskega komisarja, da bi vladal na Studencih in dal povesti vse, kar čuti narodno in je tem nemčurkim prifrkancem trn v peti. Ker je razgrajanje po noči doseglo svoj višek, je poseglo vmes tukajšnje orožništvo in zajelo nočnega ptička, ter ga oddalo tja, kjer — »Die Sterne leuchten nicht!« Drugi njegovi pomagači in ponočnjaki so mislili prevzeti nasledstvo, ker pa naši orožniki radi vtikajo povsod svoje dobre nose, so se zbal in začasno ostanemo Studenci brez koncertov. Da si pa Klančnik Pepri ne bo mislil, da že po treh dneh te afere, zopet lahko eno zanjodla in narodnjake z Auf-biksom izziva, mu svetujemo, da ostane lepo doma pri mami, ker drugače se bodo začela tla v delavnici drž. žel. majati pod njim. Največ je tej razposajenosti kriv občinski urad, kateri se niti ne zmeni za take stvari, ki so pri njemu malenkosti. Bil bi že skrajni čas, da občinski urad nastavi enega stalnega občinskega redarja, kateri naj nadzoruje policijske ure, nedeljske veselice, ki se vršijo brez izjeme vsako nedeljo, in bi se morale posebno strogo nadzorovati. Dosedaj so nekateri gostilničarji imeli neke vrste privilegij za veselice, brez policijske ure in mi se čudimo, da oblast za omejitve teh pohujšljivih zabav dosedaj ni ničesar ukrenila. Vprašali bi tudi načelnika delavnice drž. železnic gospoda Dolinška, ali je on izdal različnim veselničim odborom stalno dovoljenje, da smejo po vogalih delavnice lepiti vabilne lepake, katere točno vsacega 15. in 1. v mesecu opazimo nalepljene, dva do tri eden zraven drugega, posebno pa se to dogaja na vogalu nove delavnice v neposredni bližini vratarja in pri vходу v barako, kjer se lepijo celo komunistični lepaki vsake vrste. Ako gospod načelnik tega ne bo mogel zabraniti, se bomo obrnili na merodajno mesto, da se ta nedostatek odpravi. Istotako bi gospoda načelnika opozorili na izvazanje lesa, desk in lat iz delavnice, ker kakor je nam znano, se dobiva les samo v skladišču za odpadke. Go spod Veronek, kot delovodja bode gotovo vedel, komu se sme les oddajati in komu ne, ker drugače se bode v njegovo delovanje bolj natančno posvetilo. Posebno bomo mi pazili in čuvali skupno last države in naroda v delavnicah državnih železnic v Mariboru. — Več narodnih radikalov.

JOHAN
se dobi
v vseh specerijskih prodajalnah.

**Domače sredstvo
katero Vam je potrebno**

in ki bo tudi pri Vas ob vsaki priložnosti pokazalo svoje bolečine olajšajoče dejstvo, je: **LEKARNARJA FELLERJA ELSA-FLUID**. Vrelec moči! Le skozi 26 let izkušen in priljubljen! Znotraj za želodec, pri krčih in bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Hitro deluje kot sredstvo za drgnjenje pri revmatičnih bolečinah in v vseh slučajih, kjer je masaža potrebna! Odstrani nahod in stori neobčutljivega proti mrzlemu zraku, je enako dobro za oči, ušesa, zobe, glavo, usta in grlo! Z zavojnico in poštnino stanejo:

1 paket	s 6 dvojnät.	ali 2 specialne steklenke	62 Din
2 paketa	s 6 dvojnät.	in 2 specialne steklenke	95 Din
3 pakete	s 12 dvojnät.	in 2 specialne steklenke	130 Din
6 paketov	s 18 dvojnät.	in 6 specialne steklenke	240 Din

Naročila točno nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsa trg 332, Hrvatsko

Za napolnitev paketa se priporoča: ELSA-ŠVEDSKE-KAPLJICE za želodec, ki pospešujejo prebavo. ELSA-ZAGORSKI SOK proti kašlju in bolečinam vprsih.

Slovenska Bistrica. Zadnji dopis glede delozacije vdove po umrlem sodnem svetniku Pirnatu se v toliko popravi, da je delozacija iz svojega poslojja povzročil odbor okrajne hranilnice in ne okrajni zastop, kakor se je pomotoma poročalo. — V preteklem tednu je izdalo tuk. sodišče sedem ediktov o prisilnih dražbah raznih tukajšnjih posestnikov, obrtnikov in trgovcev, kar znači, da je začela nekaterim za denar že huda presti. — V sredo 25. t. m. je bil komisijski pregled nameravane nove ceste, ki bi spajala Slov. Bistrico z Oplotnico. S to cesto bodeta pridobila oba kraja in vse občine ob nji mnogo na prometu in gospodarstvu. — Katarinin sejem tokrat ni bil predobro obiskan. Prignalo se je malo živine in došlo je tudi manje število kupcev. Pač pa je dospelo zopet mnogo kramarjev izmed katerih so nekateri hoteli svojo robo spraviti v denar z najnovejšim trikom, t. j. s tem, da so se delali pijane in so na ta način lovili kupce. Eden od onih pa si ga je preveč privoščil in je bil radi nereelne prodaje aretiran in oddan z blagom vred v občinski zapor. — Volilni boj se je na tihem že vlezal po vseh občinah. Tudi radikali smo vrekamirali povsod naše pristaše in somišljenike. Neki starejši Pohorci je te dni trdil, da je po Pohorju pričelo radikalno šumeti in da naši nasprotniki težko prenašajo to nezgodo.

Spodnja nova vas pri Sl. Bistrici. V naši občini se je politično življenje prav posebno oživilo s tem, da so bile razpisane skupščinske volitve in uvedeno reklamacijsko postopanje. Vse stranke razen klerikalne stranke, so s primerno vpludnostjo pričele z živahno agitacijo, da spravijo slehernega svojega volilca v volilni imenik, samo Slovenska ljudska stranka z občinskimi možmi na čelu si je prilastila nekak patent za upravičenost popravka volilnih imenikov. Kakor hitro so zavohali, da ni oseba, ki se hoče reklamirati SLS izvora, so jo skušali na razne prefrigate načine splašiti, jo odvrtiti, da bi se odrekla vpisu samo iz namena, da bi bilo kolikor mogoče manj narodno-zavednih, za edinstvo se borečih elementov v volilnem imeniku. Kot v tem slučaju, tako nam povsod odrekajo pravico in to samo iz strankarske zagrizenosti. Mi jim pa povemo samo toliko zelo tiho na uho, da bo kmalu prišel čas, ko bomo tudi mi dosegli enakopravnost na svoji lastni zemlji in tedaj si bomo pa malo od bližje ogledali vse one . . . Zatorej pogum, brez strahu naprej po začrtani poti. Pot, ki se gradi brez zadržka tudi v najhujšem strankarskem vremenu, pohvale vredno lepo napreduje.

Zgor. Poljskava. V naši sosedni občini Sele se je doigral nenavaden zločinški slučaj. Posestnik Simon Mlaker, oče šestih otrok je imel hudo bolezen — vdan je bil popolnoma satanu alkoholu, ki ga je že itak spravil na beraško palico in spravil v družino razdor in prepir. Svojo lepo posestvo, ki ga je imel je šlo po njegovem nenasišnem grlu; pra vega in stalnega posla ni mogel več nikjer dobiti, ker je ves svoj zaslužek zapravil z nepotrebnim pijančevanjem in vrhu tega je še svojim gospodarjem napravil škodo. V nedeljo se je pa odločil, da napravi temu konec. Najprvo je poslal svoje otroke k sosedu in jim naročil, da naj ostanejo tam do večera. Ko so otročki odšli, je šel v sobo, prijel ženo za vrat in jo davil tako dolgo, da je ista umrla v njegovih vražjih rokah. Da bi prikriji svoje dejanje, je šel in jo obesil v jedilni shrambi. Ko je

dovršil svoj brezsrčni krvniški posel, je neznano kam izginil, domneva pa se, da si je tudi on končal življenje. Proti večeru so došli otroci domov in so našli vse zaprto. Priklicali so sosedo, ki so vdrli v stanovanje in našli mater šestih otrok obešeno.

Sv. Lovrenc na Dr. polju. Predrzo in ošabno obnašanje ge. J. nas sili, da javno pribijemo, da si enkrat za vselej prepovedujemo psovanje z raznimi izrazi kakor: »Windische Trottel«, itd. s katerimi ta dična germanka ne štedi preveč. Ker pa stanuje ona kot soproga železničarja v postaji v kateri je tudi vodovod, ki je namenjen vsem železniškim uslužbencem, ki stanujejo v postaji, kakor tudi nekaterim v bližini vodovoda stanujočim prebivalcem, in ki imajo posebno dovoljenje od postajenačelnika. Tem prebivalcem, ki stanujejo neposredno v postaji in ki uživajo že nad 35 let pravico, da jim je dovoljena uporaba vodovoda, tudi to ni prav omenjeni gospej, ki nam hoče to pravico odreči, ne oziraje se na to dovoljenje, katero smo dobili preje, nego je bilo njej znano, kje se nahaja postaja Sv. Lovrenc na Dr. polju. Toliko za danes.

Hoče. Gospod urednik! Gotovo bo Vas zanimalo, kako skrbijo naši klerikalni očetje za blagor svojih občanov. Vam je gotovo znano, da se je pote govala naša NRS že svoječasno, da bi se zgradilo v Hočah na postaji skladišče za tovarno robo, ki nam je bilo že zasigurano, ker je prostor za zgradbo istega že kupljen. Ko pa je prišel na krmilo g. Korošec z ministrom Sušnikom in Žebotom, so potisnili to pereče vprašanje v stran in se začeli pogajati s tremi tovarnarji na Teznu, da se zgradi tam skladišče. Torej ubogi kmet, le muči svojo živino in vozi svoje pridelke, ki jih gotovo z lahkoto pridelaš na Tezno, ker je tja sigurno bližje, kakor na postajo Hoče. Vidite gospod urednik, tako žegnava klerikalni gospodje svojo dobro slovensko ljudstvo.

Rogoza pri Mariboru. Kakor smo poročali v zadnji naši številki, si je iz samomorilnih namenov prerezal hlapec Irgolič Jakob trebuh. Kakor smo ravnokar doznali, je imenovani podlegel rani, katero si je prizadjal.

Razno.

Vedno a jour knjigovodstvo sistem Kovač. Lahko in enostavno pisalno delo, največji pregled istega in štednja pri papirju. Prevzem vseh v knjigovodstvo spadajočih del, revizij, trgovskih knjig, tozadevne novoupeljave, zboljšanje in poenostavljenje bilance. Poučevanje o knjigovodstvu. M. Kovač, Gregorčičeva ulica 6.

Človek ne jezi se! s slabo uro, kajti za mal denar dobiš pri slavnostni tvrdki ur H. SUTTNER v Ljubljani št. 964 prvovrstno, zanesljivo in dobro uro, s čvrstim in preciznim ustrojem. Isto tako lepo in moderno zlatino in srebrnino po umerjenih cenah. Z urami znamke »IKO« je firma Suttner dosegla svetovni glas! Zahtevajte cenik!

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elzafluid! Najbolje hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las

in ust? Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 6 dvojnate ali 2 špeciálne steklenice 62 dinarjev raz pošilje: lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja Elzatrg 332, Hrvatsko.

Mariborski tržni dan dne 22. novembra. Ta tržni dan je bil vsled slabega vremena slabo preskrbljen, edino svinjine je bilo precej na trgu, kajti slaninariji so pripeljali 48 voz v mesto ter so prodajali meso po 25 do 40, slanino po 30—35 in drob po 18—20 Din; domači mesarji pa govedino po 23—25, teletino 27—30, svinjino 30 in jagnjetino po 20 Din 1 kg. — Tudi morske ribe in ščuke so bile na prodaj, ki so se prodajale po 45 Din kg. Cena divjim zajcem je bila 60—75 Din; domačih zajcev ni bilo. — Perutnine je bilo tudi samo okoli 300 komadov in sicer kokoši po 20—60, race 50—80, gosi 100 do 120 in purani 125—140 Din komad. — Krompirja zelenjave, sadja in drugih živil je bilo pičlo, ker kmetje so pripeljali samo 15 voz na trg. Cene so bile krompirju 10—10.50 Din za mernik (7 in pol kg), salati pol do 1 in pol, glavnatemu zelju 1.50 do 5 Din kom., čebuli 3—5 Din venec, kislemu zelju 4, kislji repi 2, jabolkom 2—5, hruškam 4—12, grozdju 12—20, sirovemu maslu 40 za kg, bučnemu olju 32 do 33 Din liter, jajcam 2—2.50 Din kom.

Oddaja gozdnih sadik. Spomladi 1925 se bode oddajalo v območju kr. šumske uprave v Mariboru iz državne gozdne drevsnice v Ptujju in gozdne drevsnice v Slivnici pri Mariboru sledeče gozdne sadike: 3 letne smreke po 100 Din, 2 letne bore po 100 Din, 2 let. mecesen po 150 Din, domači kostanj po 500 Din, črni oreh po 1000 Din, jesen po 200 Din, akacija po 112.50 Din, kanadska topol po 750 Din, vrba po 100 Din, Kristov trn po 200 Din za 1000 komadov v drevsnici. Naročila sprejema kr. šumska uprava v Mariboru in okrajni gozdar v Ptujju.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Četrtek, 27. novembra: »Trubadur«. Premijera. Petek, 28. nov.: »Apolonov hram«. Ab. A. Sobota, 29. nov.: »Trubadur«. Ab. D. Nedelja, 30. nov.: »Apolonov hram«. Ab. C.

Grajski kino predvaja od četrtega 27. do 30. t. m. zanimiv film »Maks, kralj cirkusa«. — Od 1. do 3. decembra »Wilhelm Tell«, drama v 5 činih.

Mestni kino predvaja od petka 28. do 30. nov. »Nju«, prekrasen film v 6 činih.

Borza. Plačati je treba: za 100 angleških funtov 3200 Din, za 100 dolarjev 6850 Din, za 100 švicar. frankov 1328 Din, za 100 franc. frankov 375 Din, za 100 italijanskih lir 300 Din, za 100 čeških kron 207.50 Din, za 1000 avstrijskih kron 97 p.

Lastnik: Konzorcij »Narodnega Gospodarja«. — Glavni in odgovorni urednik Ivan Pučel. — Tisk Ljudske tiskarne Maribor, Sodna ulica 20.

Ni Vam več potrebno

godrnjati radi draginje, ker sedaj lahko dobite vse vrste blaga za obleke in perilo pri tvrdki

J. N. ŠOŠTARIČ, MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 13
po zelo znižani ceni

na pr. sukno po 60—, 70—, 90—, 100— Din itd., platno po Din 11—, 14—, 16—, 20— itd., izgotovljene srajce Din 44—, 50—, 56— itd., spodnje hlače po Din 32—, 34—, 40— itd. Izgotovlj. obleke, plašče in drugo za vsako ceno. Uslužbenci pri pošti in železnici dobe blago tudi na obroke

TRAJNE VREDNOSTI

ostanejo vedno darila iz zlata in srebra, ker obdrže še po preteku mnogih let svojo prvotno vrednost.

Ure, verižice, prstani, za pestnice kakor tudi vsakovrstna zlatnina in srebrnina, nakit in predmeti za dnevno uporabo, v najlepši in najboljši kakovosti dobi se dobro in poceni pri tvrdki Suttner. — Zahtevajte divno ilustriрани cenik, za katerega je treba poslati samo 2 Din na:

Odpošiljalnico ur

H. SUTTNER, Ljubljana št. 964, Slovenija.

Za udobnost odjemalcev se morejo za nadopolnitev paketa primate tudi dobra in fina ELSA-mila, lepote in drugi kosmetični preparati lekarnarja FELLERJA.

JAŠ & LESJAK, MARIBOR

ŠOLSKA ULICA ŠTEV. 2

Specialna trgovina za kavo, čaj, kakao, čokolado, rum, konjak, likerje, desertna in namizna vina

NA DROBNO * * NA DEBELO

PERHAVEC & VALJAK, Maribor

Tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov, d. z o. z.

Izdelujemo točasnó:

Chartreuse	Vermouth
Benediktinec	Marsala
Alaš-kimovec	Marsaletta
Jajčji-konjak	Malinov sok
Vanilija	Punč
Grenčak (želodčni liker)	Rum

Naši likerji, fina vina in sirupi so samo pristni, prvovrstni izdelki, iz najfinejših zelišč izdelani in prekašajo vsako tu- in inozemsko konkurenco

ZAHTEVAJTE NAŠ CENIK!

Galanterijo, drobnarstvo, vrvarske, plestarske izdelke priporoča

DRAGO ROSINA
Maribor, Vetrinjska ul. 26

Kar ne veš vprašaj

Univerzalni informativni biro

„ARGUS“

Knez Mihajlova 35. Telef. 6—25
Beograd
(Prehod Akademije nauka).

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1925.

ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNICA NASLEDNIKIH
TISKARNA IN LITOGRAFIČNI ZAVOD
LJUBLJANA BREG ŠTEV. 12.

Prosenu kašu

počam od 50 kg razašilje uz najnižju cijenu, paromlin H. Moster i sinovi, Sv. Ivan Žabno.

Lep postranski zaslužek

se nudi zanesljivi, inteligentni osebi, ki bi opravljala izven uradne posle. Nastop službe takoj. Ponudbe je vposlati na upravo našega lista, Maribor, Frančiškanska ulica št. 14.